Perspektivy české vědy

závěry diskuze a výsledná doporučení z diskuzního fóra zahraničních a českých vědců, rektorů, zástupců vrcholného managementu vědy a ambasadorů (*Perspectives of Czech Science 2018*, České Budějovice, 7. 12. 2018, https://vedavyzkum.cz/politika-vyzkumu-a-vyvoje/politika-vyzkumu-a-vyvoje/perspektivy-ceske-vedy)

Vědecká komunita v České republice má potenciál obstát ve stále kompetitivnějším prostředí a podílet se na určování vývoje světové vědy. Shoduje se na tom, že toho lze dosáhnout pouze prostřednictvím podpory vědeckého výzkumu označovaného *„hypothesis driven research"* v jejímž rámci bude (budou) :

- Zakládány vědecké týmy kolem výrazných osobností, které ponesou odpovědnost za úspěch či neúspěch týmu.
- Dodržovány podmínky otevřené soutěže o vědecké pozice.
- Systematicky vedeni mladí vědci a bude jim pomáháno.
- Naplňována internacionalizace, která musí být kategorickým imperativem; všechny materiály týkající se české vědy, kromě popularizace, musí být v angličtině.
- Podporováno sebevědomí publikovat v prestižních časopisech (Q1, Q2) a nakladatelstvích, a soutěžení o prestižní mezinárodní projekty (zejména projekty EU - Horizont 2020, ERC apod.).
- Zviditelňovány kvalitní vědecké programy a výsledky.
- Akcentovány kvalita nad kvantitou.
- Kriticky a systémově hodnocena úroveň vědy nejen na vědeckých ústavech, ale i na univerzitách a výsledky hodnocení využívány při rozvoji instituce.

K tomu, aby vědecká komunita svůj vědecký a výzkumný potenciál využila, nezbytně potřebuje **ze strany státu a institucí určujících vědní politiku:**

- Vizi a strategii vědeckého výzkumu.
- Aktivní a kvalifikovaný přístup institucí a státu při vytváření podmínek vhodných pro vědecký výzkum – změny nemohou přicházet „zdola".
- Prioritní podporu excelentního *„hypothesis driven"* výzkumu při současném zachování jeho nezbytné heterogenity (zvýšit prostředky GA ČR a TA ČR).
- Zvýšit podíl institucionální podpory na úkor účelové podpory a tím nastolit potřebnou stabilitu vědeckého výzkumu.
- Stabilní a transparentní systém podpory rozvoje vědeckého výzkumu s jasně danými pravidly vylučujícími nesystémové určení financí, a to zejména ze zdrojů MŠMT.
- Snížit počet poskytovatelů finančních zdrojů.

- Výrazně zjednodušit pravidla čerpání i hodnotící kritéria (týká se zejména MŠMT), tak aby se zabránilo nedočerpání prostředků vyčleněných na vědecký výzkum a vědecký výzkum byl zbaven byrokratických nešvarů.
- Nastolit důvěru poskytovatelů finančních zdrojů v poctivost vědců běžnou ve vyspělé cizině: vědci potřebují finanční prostředky pro vědecký výzkum, nikoliv aby se obohatili – vycházet z presumpce neviny.
- Zásadně snížit administrativní zátěž (byrokratické nároky centrálních řídících institucí) s cílem podpořit svobodu vědeckého výzkumu; větší flexibilitu převodu prostředků mezi rozpočtovými kategoriemi.
- Budovat profesionální administrativní servis založený na motivačním principu *„your success is my success“*.
- Vytvořit podmínky pro zakládání silných kompetitivních týmů (např. prostřednictvím „start-up“ programů).
- Nastavit a zavést jasný a stabilní plán kariérního růstu pro mladé vědecké pracovníky.
- Vytvořit takové podmínky pro vědkyně a vědce s malými dětmi, které jim umožní skloubit pracovní i osobní život.
- Zjednodušit podmínky pro přijímání zahraničních vědců a uznávat jejich vzdělání, kvalifikaci a již dosažené pozice.

Za organizátory diskusního fóra *„Perspectives of Czech Science 2018“*:

Prof. Ing. Hana Šantrůčková, CSc.

Prof. RNDr. Libor Grubhoffer, CSc.